

Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

Bevoegdheidenschema 8 – Justitie en terrorisme

Nederlandse Academie voor Crisisbeheersing en Brandweezorg
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade ontstaan door eventuele fouten c.q. onvolkomenheden in deze publicatie.

Om deze publicatie te kunnen blijven ontwikkelen en verbeteren, ontvangen wij graag commentaar en suggesties ter verbetering. Vragen of opmerkingen kunt u sturen naar info@nipv.nl, onder vermelding van Bestuurlijke Netwerkkarten.

© Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en provincie Noord-Holland, 2025

Auteur(s) Merijn ten Dam, Samantha Daniels, Ernst Brainich
Contactpersoon Merijn ten Dam

Datum 2025
Status handboek
Versie 202504

Wij hechten veel belang aan kennisdeling. Delen uit deze publicatie mogen dan ook worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding.

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

8 Bevoegdheidenschema justitie en terrorisme

strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. centralisatie besluitvorming	1.a. College van procureurs-generaal, minister van JenV	1. art. 8 en 140 Wetboek van Strafvordering; art. 127 en 130 lid 4 en 5 Wet op de rechterlijke organisatie; art. 10:22 en 10:23 Algemene wet bestuursrecht	1. de normale aanwijzingsbevoegdheden in het taakveld van Veiligheid en Justitie kunnen ook bij crises worden benut
2. bijstand			
2a. bijstand voor een regionale politie-eenheid	2a. verzoek van politiechef aan korpschef, op verzoek van officier van justitie	2a. art. 56 lid 1 jo art. 12 Politiewet 2012	
2b. bijstand door krijgsmacht, zie ook schema defensie	2b. op verzoek van officier van justitie	2b. art. 58 lid 1 en 2 jo art. 12 Politiewet 2012; art. 2 Regeling bijstand bestrijding luchtvaartterrorisme	In geval van een terroristische dreiging vanuit de lucht; minister van Defensie stelt daartoe de QRA en het AOCs NM ter beschikking aan de minister van JenV
2c. inzet bijzondere bijstandseenheden	2c. op verzoek van officier van justitie door tussenkomst, College van procureurs-generaal aan minister van JenV (in een aantal gevallen beslist de voorzitter van het College	2c. art. 59 Politiewet 2012; Regeling Dienst speciale interventies	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	namens de minister); minister van JenV beslist, hij informeert de minister van defensie		
2d. bijstand bij onderschepping luchtvaarttuig bij terrorisme, zie onder 7			
2e. buiten werking stellen van enkele bijstandsbepalingen (m.u.v. bepalingen over bijstand door krijgsmacht en inzet bijzondere bijstandseenheden)	2e. minister van JenV indien op grond van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden bepalingen uit de Oorlogswet voor Nederland in werking zijn gesteld, in overeenstemming met minister van Defensie	2e. art. 10 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag*	2e. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2f. grensoverschrijdende politie samenwerking en bijstand	2f. in de verdragen genoemde autoriteiten	<p>2f. Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de bondsrepubliek Duitsland inzake de grensoverschrijdende politie samenwerking en de samenwerking in strafrechtelijke aangelegenheden, Enschede 2 maart 2005, <i>Trb.</i> 2005, 86</p> <p>Verdrag tussen het Koninkrijk België, de bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk Spanje, de republiek Frankrijk, het groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden en de republiek Oostenrijk inzake de intensivering van de grensoverschrijdende samenwerking, in het bijzonder ter bestrijding van het terrorisme, de Grensoverschrijdende criminaliteit en de illegale migratie, Prüm 27 mei 2005, <i>Trb.</i> 2005,197</p>	<p>2f. samenwerking in EU-verband: Europol, zie Besluit van de Raad van 6 april 2009 tot oprichting van de Europese politiedienst (Europol), <i>PbEU</i> 2009, L121/37</p> <p>Eurojust: Verordening (EU) 2018/1727 van het Europese Parlement en de Raad van 14 november 2018 betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust), <i>PbEU</i> 2018, L295/138</p> <p>Frontex (<i>European border and coast guard agency</i>): zie schema vreemdelingen, grenscontrole en -bewaking</p> <p>Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid (COSI): Besluit van de Raad van 25 februari 2010 tot oprichting van het Permanent Comité</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid, <i>PbEU</i> 2010, L52/50

rechtspraak en continuïteit rechtspleging en penitentiaire inrichtingen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. rechtspraak bevoegdheid rechter	1. bij wet: rechter	1. art. 8:4 aanhef en onder b Algemene wet bestuursrecht	1. dit artikel sluit beroep uit tegen een besluit genomen op grond van een noodbevoegdheid en is alleen van toepassing op bepalingen waarin de term buitengewone omstandigheden expliciet wordt genoemd
2. continuïteit rechtspleging			
2a. wijziging rechtsgebied	2a. minister van JenV	2a. art. 3 Noodwet rechtspleging*	2a. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2b. uitwisseling rechters rechtbank en hof	2b. minister van JenV	2b. art. 4, 5, 10 en 12 Noodwet rechtspleging*	2b. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2c. waarneming dienst openbaar ministerie, als gevolg van voorziening genoemd onder 2b			
	2c.1. bij wet/koninklijk besluit	2c.1. art. 6 lid 1 jo art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging*	2c.1. in werking te stellen noodrecht, KB vereist

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	2c.2. president hof	2c.2. art. 6 lid 2 jo art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging*	2c.2. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
	2c.3. president rechtbank	2c.3. art. 6 lid 3 jo art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging*	2c.3. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2d. opdragen werkzaamheden griffier, als gevolg van voorziening genoemd onder 2b			
	2d.1. president hof	2d.1. art. 7 jo. art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging*	2d.1. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
	2d.2. president rechtbank	2d.2. art. 7 jo. art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging*	2d.2. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2e. bevoegdheid notaris en deurwaarder als gevolg van voorziening genoemd onder 2b			
2e. art. 8 lid 1 en 2 Noodwet rechtspleging*			
2e. in werking te stellen noodrecht, KB vereist			
2f. regeling werkzaamheden hof en rechtbank, als gevolg van voorziening genoemd onder 2b			
	2f1. president hof	2f.1. art. 9 lid 1 jo. art. 4, onder a en 12 Noodwet rechtspleging*	2f.1. in werking te stellen noodrecht, KB vereist

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	2f2. president rechtbank	2f.2. art. 9 lid 2 jo. art. 4, onder a en 12 Noodwet rechtspleging*	2f.2. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2g. wijziging termijnen inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis	2g. bij wet/koninklijk besluit	2g. art. 11 onder a, jo. art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging *	2g. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2h. wijziging vereisten tenlastelegging en dagvaardingstermijnen	2h. bij wet/koninklijk besluit	2h. art. 11 onder b, jo. art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging *	2h. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2i. wijziging procureurstelling bij door de rechter te verrichten buitengerechtelijke handelingen in burgerlijke zaken	2i. bij wet/koninklijk besluit	2i. art. 11 onder c, jo. art. 4 en 12 Noodwet rechtspleging *	2i. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2j. buiten beschouwing laten termijnen en vormvoorschriften in burgerlijke zaken en strafzaken	2j. minister van JenV	2j. art. 13 Noodwet rechtspleging *	2j. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2k. tenuitvoerlegging strafvonnis in afwijking van art. 557-560 wetboek van strafvordering	2k. minister van JenV	2k. art. 14 Noodwet rechtspleging *	2k. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
2l. overname van strafzaken door mobiele rechtbanken ingesteld krachtens de wet militaire strafrechtspraak	2l. minister van JenV	2l. art. 17 Noodwet rechtspleging *	2l. in werking te stellen noodrecht, KB vereist art. 17 lid 1 Noodwet rechtspleging kan alleen ten tijde van de algemene noodtoestand worden afgekondigd, hoewel er op grond van deze

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			bepaling geen inbreuk wordt gemaakt op grondrechten. De algemene noodtoestand wordt met toepassing van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden afgekondigd
3. penitentiaire inrichtingen, speciale inrichtingen en centra			
3a. uitoefening normale bevoegdheden	3a.1. directeur of hoofd inrichting	3a.1. normale bevoegdheden krachtens Penitentiaire beginselenwet; Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen; Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden	3a.1-3a.2. langs de normale hiërarchieke lijn kunnen van hogerhand aanwijzingen worden gegeven
	3a.2. officier van justitie	3b. normale bevoegdheden als bevoegd gezag over politie krachtens de Politiewet 2012	
	3a.3 burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	3c. normale bevoegdheden als bevoegd gezag over politie en brandweer; normale en buitengewone bevoegdheden ex art. 172-177 Gemeentewet en art. 4, 5 en 39 wet veiligheidsregio's	3c. openbare veiligheid strekt zich uit tot het terrein van de inrichting. Openbare orde gaat niet verder dan de poort
4. aanwijzing en optreden rijksheren vertegenwoordiging minister in regionaal beleidsteam; uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister			4. rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	4a. aanwijzing door regering bij amvb; aangewezen is de commissaris van de Koning	4a. art. 18 Noodwet rechtspleging; Uitvoeringsbesluit art. 18 Noodwet rechtspleging	4a. art. 18 Noodwet rechtspleging kent nog het verouderde isolatiecriterium de aanwijzing aan de commissaris van de Koning overeenkomstig het Uitvoeringsbesluit artikel 18 Noodwet rechtspleging is verouderd; het ligt voor de hand dat deze functie wordt vervuld door de hoofdofficier van justitie
	4b. optreden: uitoefening bevoegdheden minister door commissaris van de Koning, zo mogelijk in overleg met het College van procureurs-generaal	4b. art. 1 Uitvoeringsbesluit art. 18 Noodwet rechtspleging	

terrorismebestrijding

centralisatie binnen de strafrechtsketen vindt plaats conform hierboven (strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde) met een bijzondere functie van het landelijk parket

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. vaststellen beveiligingsniveau			
1a. havens	1a. minister van JenV	1a. art. 12 Havenbeveiligingswet	1a. art. 12 Havenbeveiligingswet bevat een regeling inzake wijziging van de veiligheidsmaatregelen behorende bij het

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
		<p>Verordening (EG) nr. 725/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de verbetering van de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten, <i>PbEU</i> 2004, L 129/6</p> <p>art. 8 Richtlijn nr. 2005/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende het verhogen van de veiligheid van havens, <i>PbEU</i> 2005, L 310/28</p>	<p>veiligheidsniveau door de autoriteit voor havenveiligheid (burgemeester of voorzitter veiligheidsregio) in overeenstemming met de minister van JenV</p>
1b. schepen onder Nederlandse vlag	1b. minister van IenW, in overeenstemming met minister JenV	<p>1b. art. 63 lid 3 onder a Schepenbesluit 2004</p> <p>Verordening (EG) nr. 725/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de verbetering van de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten, <i>PbEU</i> 2004, L 129/6</p>	
1c. schepen in TZ	1c. N.t.b.	1c. voorschrift 7 van Hoofdstuk XI-2 Bijlage Internationaal Verdrag voor de beveiliging van mensenlevens op zee, (SOLAS), Londen 1 november 1974 (<i>Trb.</i> 1979, 128)	
2. maatregelen op andere beleidsterreinen	2. minister van JenV, ministeriële commissie Crisisbeheersing (Mccb)	2. art. 44 lid 1 Grondwet; Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter; Instellingsbesluit Ministeriële Commissie Crisisbeheersing 2022	2. het betreft het nemen van bestuurlijke maatregelen op terreinen van andere ministers ter voorkoming of op voorhand beperken van de gevolgen van een terroristisch misdrijf en tijd voor overleg of overeenstemming ontbreekt

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
3. veiligheidsrisicogebieden (preventieve foullering) onderzoek voorwerpen, vervoermiddelen, personen aan kleding bij bevel of zonder bevel van officier van justitie	3. opsporingsambtenaar	3. art. 126zq lid 1 (officier van justitie) of lid 4 (regering bij amvb) Wetboek van Strafvordering; art. 126zr lid 3 Wetboek van Strafvordering; art. 126zs lid 3 Wetboek van Strafvordering; Besluit opsporing terroristische misdrijven	3. anders dan de veiligheidsrisicogebieden ingesteld op grond van art. 151b en art. 174b lid 1 Gemeentewet hoeft er geen sprake te zijn van (dreigende) verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens in de bijlage van het Besluit opsporing terroristische misdrijven zijn de volgende veiligheidsrisicogebieden aangewezen: - Binnenhof Den Haag - centrale stations vier grote steden - Nederlandse luchthavens en de daaraan grenzende gebieden - Kerncentrale Borssele - Mediapark Hilversum
	3a. aanwijzing door officier van justitie		
	3b. aanwijzing door regering bij algemene maatregel van bestuur		
4. toepassing stelsel bewaken en beveiligen, zie hieronder: Stelsel bewaken en beveiligen			
5. indien dat noodzakelijk is met het oog op de bescherming van de nationale veiligheid: opleggen vrijheidsbeperkingen of verbod verlaten van Schengengebied aan een persoon die op grond van zijn	5. minister van JenV in overleg met de burgemeester	5. art. 2, 3 en 7 lid 1 Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
gedragingen in verband kan worden gebracht met terroristische activiteiten of de ondersteuning daarvan			
6. weigeren of innemen van paspoort als vermoeden bestaat dat de betrokken persoon buiten het koninkrijk handelingen zal verrichten die een bedreiging vormen voor de veiligheid en andere gewichtige belangen van het koninkrijk of een of meerdere landen van het koninkrijk dan wel de veiligheid van met het koninkrijk bevriende mogendheden	6. burgemeester op verzoek van minister van JenV	6. art. 23 Paspoortwet	6. wordt gebruikt om te voorkomen dat 'jihadisten' uitreizen naar het buitenland
7. luchtvaart			7. voor maatregelen voor luchthavens, zie hiervoor onder 3 voor luchtverkeer en de beveiliging van de burgerluchtvaart in het algemeen, zie schema luchtvaart
7a. melding wederrechtelijke inmenging (kaping)	7a. luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) aan alle betrokken instanties (alarmering), en supervisor MilATCC Nieuw Milligen van het ministerie van Defensie (<i>Air Operations Control Station</i> van de Koninklijke Luchtmacht (AOCS NM))	7a. 1b3a. SERA.11005 onder c van de bijlage bij de Uitvoeringsverordening (EU) nr. 923/2012 van de Commissie van 26 september 2012 tot vaststelling van gemeenschappelijke luchtverkeersregels en operationele bepalingen betreffende luchtvaartnavigatiediensten en -procedures, <i>PbEU</i> 2012, L281/1 art. 2 Regeling onderschepping luchtvaartuigen	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
7b. onderschepping van een burgerluchtvaartuig	7b. <i>Master controller</i> bij het AOCS NM, minister van JenV	7b. art. 5 Regeling bijstand bestrijding luchtvaartterrorisme; art. 58 lid 2 Politiewet 2012	7b. over onderschepping conform Handboek voor het onderscheppen van burgerluchtvaartuigen, zie schema luchtvaart
8. verkeersaanwijzing aan schip in verband met terrorisme	8. (rijks)havenmeester	8. art. 3 lid 1 onder d Scheepvaartverkeerswet	8. zie schema Noordzee, zeescheepvaart en havens
9. aanwijzingen aan Dienst voor het kadaster en de openbare registers inzake informatie met het oog op graafwerkzaamheden ter voorkoming van een terroristisch misdrijf of om op voorhand de gevolgen daarvan te beperken	9. minister van JenV	9. art. 16 Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken	
10. korting op uitkeringen door verzekeringsmaatschappijen vanwege dekking terrorismerisico zie schema financieel verkeer			
11. internationale en Europese samenwerking	11a. nationaal contactpunt voor informatieverstrekking: NVTV	11a. Verdrag tussen het Koninkrijk België, de bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk Spanje, de republiek Frankrijk, het groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden en de republiek Oostenrijk inzake de intensivering van de grensoverschrijdende samenwerking, in	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
		<p>het bijzonder ter bestrijding van het terrorisme, de grensoverschrijdende criminaliteit en de illegale migratie, Prüm 27 mei 2005, <i>Trb.</i> 2005;</p> <p>zie ook hierboven onder strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, 2f</p>	
	11b. luchtvaart: lidstaten ICAO	<p>11b. hoofdstuk 5 annex 17 Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart, Chicago 7 december 1944, <i>Trb.</i> 1954,18</p>	
	11c. lidstaten EU	<p>11c. Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding, <i>PbEU</i> 2002, L 164/31</p> <p>algemeen Europees kader luchtvaart, zie schema luchtvaart onder handhaving openbare orde en strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, toelichting bij 2</p> <p>algemeen Europees kader scheepvaart en havens, zie hiervoor onder 1b en 1c;</p> <p>vitale infrastructuur: Richtlijn (EU) 2022/2557 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten, <i>PbEU</i> 2022, L333/164</p>	<p>11c. preventie, detectie en reactie inzake incidenten met chemisch, biologisch, radiologisch en nucleair (CBRN) materiaal: <i>EU CBRN Action Plan and Council Conclusions</i>, 17705/09</p>

vreemdelingenverkeer

zie schema vreemdelingen

stelsel bewaken en beveiligen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie overheden onderling in verband met toepassing van art. 15 lid 3 en art 16 lid 2 Politiewet 2012	1. burgemeester / voorzitter veiligheidsregio, minister van JenV	1. art. 17 Politiewet 2012	uitgangspunten zijn: eigen verantwoordelijkheid burger/bedrijf; optreden overheid: decentraal, tenzij art. 16 Politiewet 2012 regelt alleen het rijkso domein. Persoonsbeveiliging staat niet genoemd in art. 16 Politiewet 2012, maar wel in art. 1 lid 2 als onderdeel van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Persoonsbeveiliging binnen het rijkso domein vindt plaats op grond van art. 42 lid 1 onder c Politiewet 2012 (taak landelijke eenheden, in een aantal gevallen door Koninklijke Marechaussee, zie art. 4 lid 1 Politiewet 2012). Daarbij kan de Koninklijke Marechaussee bijstand verlenen, waarbij de minister van JenV aan een commandant aanwijzingen kan geven (art. 4 lid 3 Politiewet 2012)
2. maatregelen			
2a. aanwijzen objecten en diensten waarvan bewaking of	2a. minister van JenV;	2a. art.16 lid 1 Politiewet 2012	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
beveiliging door politie noodzakelijk is	een burgemeester kan daartoe een verzoek indienen hoewel dat niet is geregeld		
2b. uitvoering aanwijzingsbesluit, onder 2a	2b. uitvoering burgemeester voor zover bewaking/beveiliging plaatsvindt ter handhaving openbare orde, uitvoering officier van justitie voor zover bewaking/beveiliging plaatsvindt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde	2b. art. 16 lid 2 en 3 Politiewet 2012	
3 aanwijzingsbevoegdheden Zie schema openbare orde onder handhaving openbare orde, centralisatie		3. art. 16 Politiewet 2012	

voorlopige akten burgerlijke stand; noodtestamenten

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. voorlopige akten van geboorte en overlijden			
1a. voorlopige akten van geboorte en overlijden in	1a. ambtenaar burgerlijke stand, ambtenaar burgerlijke	1a-b. art. 1:19j lid 2 Burgerlijk Wetboek;	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
buitengewone omstandigheden, indien de ambtenaar van de burgerlijke stand niet bereikbaar is of indien deze niet tot normale registratie in staat is	stand andere gemeente, buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand, burgemeester, gemeentesecretaris, wethouder, kandidaat notaris, advocaat, procureur, officier van de krijgsmacht, of door minister van JenV aangewezen ambtenaar	art. 1 lid 1 Besluit bijzondere akten van de burgerlijke stand	
1b. voorlopige akten van overlijden van defensiepersoneel te velde en/of in het buitenland	1b. officierenadministratie of degenen die als zodanig optreden of een door de bevelvoerend officier aangewezen militair		
2. noodtestament , indien het normale verkeer met notaris en bevoegde consulaire ambtenaar niet mogelijk is			2. art. 4:101 BW kent een regeling voor het maken van een testament aan boord van een zeeschip of luchtvaartuig in normale omstandigheden
	2a. defensiepersoneel ten overstaan van de officier van de krijgsmacht, in krijgsgevangenschap ook ten overstaan van onderofficier	2a. art. 4:98 jo art. 4:100 BW	
	2b. Elke erflater ten overstaan van normaal niet bevoegde Nederlandse consulaire ambtenaar, burgemeester, gemeentesecretaris, wethouder, kandidaat notaris,	2b. art. 4:102 BW	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	advocaat, procureur, officier van de krijgsmacht, of een door de minister van JenV aangewezen ambtenaar		

2c. onderhandse uiterste wil 2c. art. 4:104 BW

zetelverplaatsing

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. zetelverplaatsing door vennootschap zelf naar een andere plaats binnen het koninkrijk	1. toestemming ministers van Justitie van betrokken landen	1. art. 3 Rijkswet vrijwillige zetelverplaatsing van rechtspersonen**	1. gewijzigd bij de Rijkswet aanpassing rijkswetten aan de oprichting van de nieuwe landen, <i>Stb.</i> 2010, 339, art. 2.2
2. zetelverplaatsing door de overheid van privaatrechtelijke rechtspersonen en instellingen naar een andere plaats binnen het koninkrijk	2. minister van JenV gezamenlijk na machtiging door regering	2. art. 2 Rijkswet zetelverplaatsing door de overheid van rechtspersonen en instellingen**	2. 'instellingen' verwijst naar privaatrechtelijke entiteiten die formeel geen rechtspersoon zijn
3. zetelverplaatsing door een privaatrechtelijke rechtspersoon zelf naar een plaats buiten het koninkrijk	3. Goedkeuring minister van JenV	3. art. 5 lid 3 Wet vrijwillige zetelverplaatsing derde landen**	

Schaarste

zie schema schaarste algemeen

*) Inwerkingstelling bij Koninklijk Besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: op grond van ongeschreven recht).

Art. 21 Noodwet rechtspleging is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 21) als in werking moeten worden gesteld (art. 1).

Art. 35 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijke gezag is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 35) als in werking moeten worden gesteld (art. 1).

***) Rijkswetgeving valt niet onder de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden en is daarom niet gemoderniseerd in 1997. Hoewel de Wet vrijwillige zetelverplaatsing derde landen geen rijkswet is, is deze niet in 1997 gemoderniseerd. Modernisering heeft plaatsgevonden bij de Rijkswet aanpassing rijkswetten aan de oprichting van de nieuwe landen, *Stb.* 2010, 339.